

Risikofaktorer ved urbant landbruk

Aksel Bernhoft

LMDs konferanse om urbant landbruk
Nationaltheatret konferansesenter, Oslo
18. november 2019

Veterinærinstituttet
Norwegian Veterinary Institute

Jorda har vært behandlet som et uendelig sluk for alle typer avfall

Forurenset jord tilsatt organisk materiale har blitt solgt som ren hage/park jord

Kilde: seniorforsker Rolf Tore Ottesen,
Norges geologiske undersøkelse (NGU)

Veterinærinstituttet
Norwegian Veterinary Institute

Kjemisk forurensning

- Bygningsmaterialer og maling

PCB og bly

PCB og bly

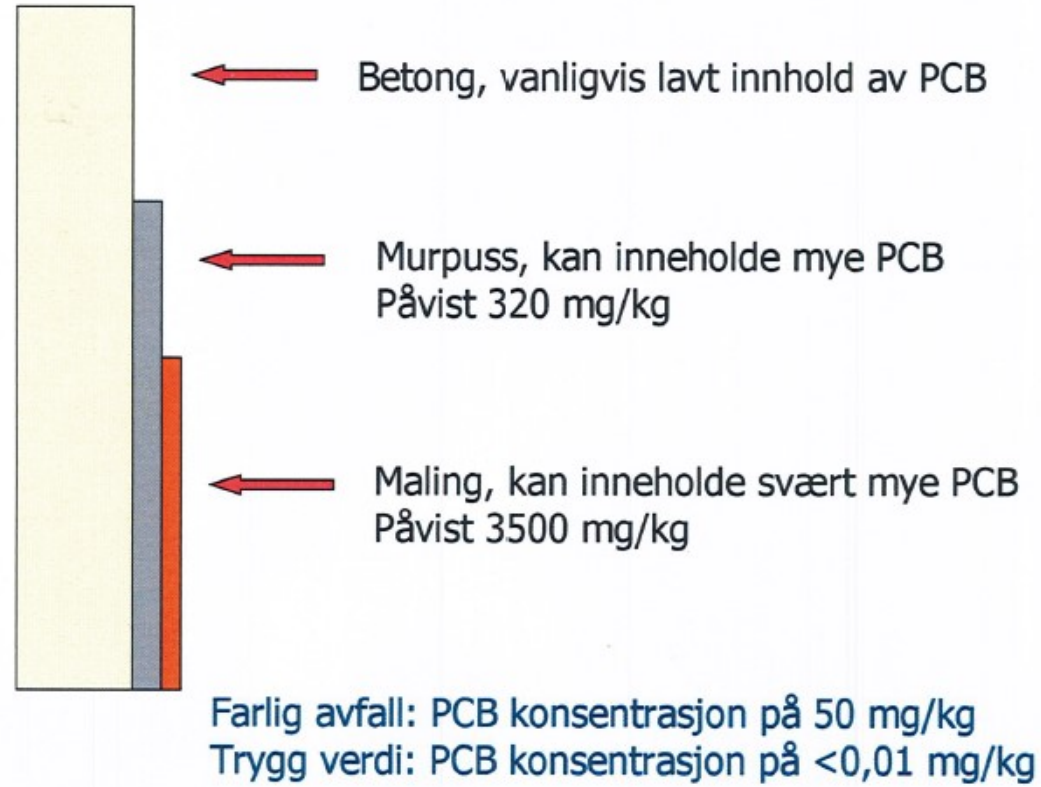
arsen/krom/kobber
tjærestoffer (PAH)

Veterinærinstituttet
Norwegian Veterinary Institute

PCB i husfasader

Kjemisk forurensning

PAH ++

Veterinærinstituttet
Norwegian Veterinary Institute

Kjemisk forurensning deponier

Ulike miljøgifter

Veterinærinstituttet
Norwegian Veterinary Institute

Kjemisk forurensning

- forbrenningsovner (privat, industri, sykehus, krematorier)

PAH, dioksiner og kvikksølv

Veterinæe

Norwegian Veterinary Institute

Kjemisk forurensning

Veterinærinstituttet
Norwegian Veterinary Institute

Kjemisk forurensning

Trondheim start 1994

Analyserte overflatejord og borehull:
forurensning gjennomsnittlig 2,5 meter
dybde

Veterinærinstituttet
— Norwegian Veterinary Institute

Kjemisk forurensning

Begrenset planteopptak av giftene, men de kan forurense plantenes overflater

Veterinærinstituttet
Norwegian Veterinary Institute

Kjemisk forurensning

Potensiell kjemisk forurensning og smittespredning ved gjødsling med urin

Veterinærinstituttet
Norwegian Veterinary Institute

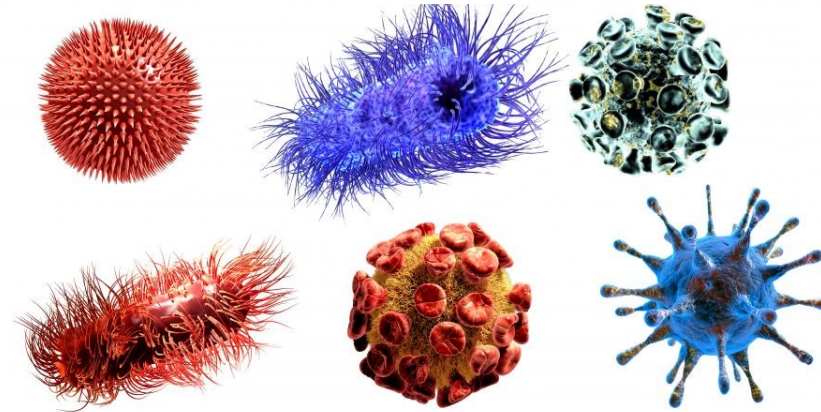
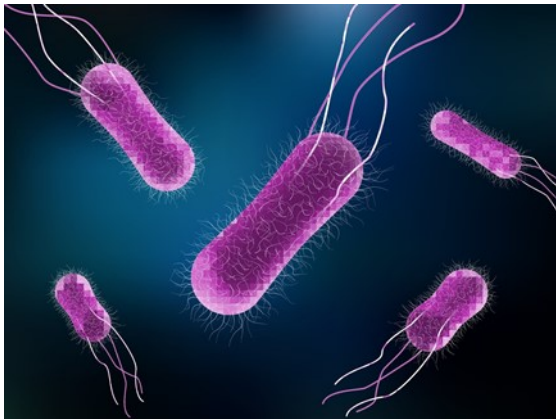

Veterinærinstituttet
Norwegian Veterinary Institute

Smittestoffer

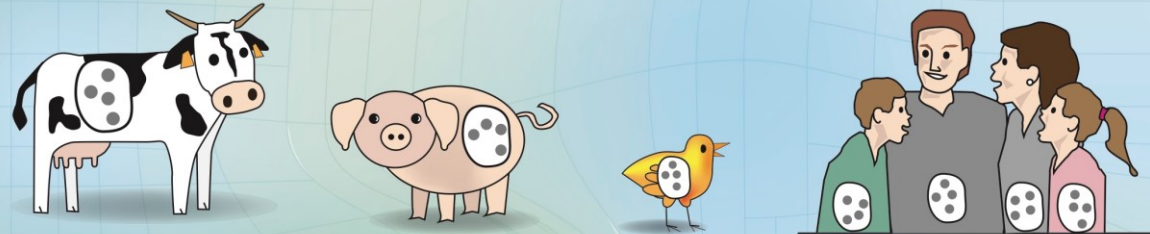
Sykdomsfremkallende bakterier, virus og parasitter

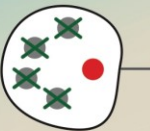
Resistente agens (bakterier)

Overføring av resistens i tarmen

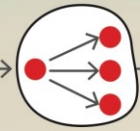

Bruk av antibiotika kan føre til utvikling av resistens.

Antibiotika gis til dyr og mennesker

Antibiotikaen dreper de fleste bakteriene.

Resistent bakterie overlever og formerer seg.

Det oppstår situasjon hvor bakterier blir sykdomsbakterie, eller sykdomsbakterier kommer inn i tarmen.

De resistente bakteriene overfører resistensgener til andre.

Noen eller flere av de andre bakteriene blir også resistente.

VKM 2015

VKM

Vitenskapskomiteen for mattrygghet

Vitenskapskomiteen for mattrygghet (VKM) gjør uavhengige, vitenskapelige risikovurderinger for Mattilsynet og Miljødirektoratet. Vurderingene brukes til å gi råd, tillatelser og utvikle regelverk - og når Mattilsynet og Miljødirektoratet gir innspill til departementene. VKM trykker maten og miljøet. www.vkm.no (2015)

Veterinærinstituttet
Norwegian Veterinary Institute

Tett kontakt mellom
mange mennesker
innebærer smittefare.

Mye reising innebærer
smittefare

Tett kontakt mellom
mange mennesker og mange dyr
innebærer smittefare. Zoonoser

Veterinærinstituttet
Norwegian Veterinary Institute

Hobbyfjørfe- hyggelig, men øker smitterisikoen

De som har hobbyfjørfe utgjør en mangslungen gruppe – fra de som har noen høns for hyggens skyld til de som har mange dyr for småskala eggproduksjon eller hobby - gjerne flere raser. Dessverre representerer disse dyreholdene en potensiell fare for overføring av flere smittsomme sykdommer til kommersiell fjørfeproduksjon.

Av Thorbjørn Refsum

Go'møring 3/2016

Veterinærinstituttet
Norwegian Veterinary Institute

Konklusjon

- Kjemisk forurensning: Byjord kan være svært forurenset med miljøgifter
  - Smittestoffer og resistens: Tett kontakt mellom mennesker, særlig mellom dem som reiser mye, og mellom mennesker og dyr, kan innebære økt fare for spredning av smitte og resistente agens
- ☺ Dyrkbar jord med stor mikrobiologisk diversitet kan være buffer mot potensielle smittestoffer og bidra til nedbrytning av diverse miljøgifter

